

A doktor úr és Krúdy

Két „régí” darabot láthatott az októberi színházi programban Tatabányán a Népház közönsége. Az új közönségnek persze a régi produkció is új, természetes volt hát így is az érdeklődés. „A doktor úr” úgy régi darab, hogy Molnár Ferenc első sikeres színpadi műve, de tulajdonképpen az elmúlt évadban tűzte műsorára a Madách Színház — a produkció tehát viszonylag fiatal. A Radnóti Miklós Színpad KRÚDY-ja viszont új — a Krúdy-centenáriumra állította színpadra a nagy író műveiből *Gosztonyi János* író-rendező — maga a színházi produkció viszont régi — az 1978-as évad sikerdarabja volt. A néző mégis a felfedezés örömeivel ültethet be mindkét előadásra a Népházba. A Madách Színház elsősorban „nagy

nevekben” ígért — és adott is — különlegességet, színházi érdekességet, a Krúdy-produkció viszont írói anyaga miatt jelentett elsősorban értéket. A maga nemében mindkét előadás sajátos élményt adott.

Nem tudnám eldönteni, mi volt a vonzóbb a közönség számára: a Molnár Ferenc nevével fémjelzett bohózat — vagy a Madách Színház előadása. Talán mindkettő — mert az tény, hogy csordultig teit ház nézte, és derülte végig a bohózatot. Habkönnyű játék ez tele kítúnó színpadi figurákkal. Nem jellemekkel persze — az talán túlságosan nagy alkotói „pazarlás” lenne egy bohózatban, de szerepekkel a javából — s kítúnó bohózi helyzetekkel. S a rendező, *Ádám Ottó* szabadjára engedte a játékot — minden színész egyénisége szerint formálhatta meg a figurát, s ettől az alapjában véve szecessziós játék még tarkábbá, még színesebbé, „bohózati” vált. A kétes erkölcsű erkölcsbírá, Púzsért, a vagány betörőt, *Hauemann Péter* kivételes bravúrral játszotta el — s azonos hangsúlyt kapott nála a szöveg — és a szinte koreográfiai pontossággal kidolgozott, groteszkbe hajló, „bohócos” mozgás. Ellenállhatatlanul áradó humoris vaskosság és intellektuális könnyedség egyaránt jellemezte.

Márkus László a már látványos szerepből, *Sarkányi doktor* alakjából a figurán is túlmutató komikus jellemet — embert — tudott formálni, és ez ugyancsak színészi bravúr. *Dunai Tamás* ismét más stílust hozott — egy amorózó figurájában egyszerre volt egy típus és a szerep karikatúrája.

De a „helyén volt” *Kiss Mari*, *Piros Ildikó*, *Békés Itala*, *Gyabronka József*, *Zente Ferenc* figurája is az együttesben — s így a színházi est egésze felhőtlen szórakozást jelentett.

Krúdy írói világa már nagyobb elmélyülést és azonosu-

lást kíván a nézőtől — talán ezért is voltak vajaimivel kevesebbet, mint a bohózat előadásán. Pedig ez a produkció — a Molnár-bohózat minden színészi villogása ellenére — mélyebb és maradandóbb színházi élményt jelentett. A Radnóti Miklós Színpad színházterme kicsi, és így bensőségebb hangulatot tudnak ott teremteni az irodalmi fogantatású, a befogadótól is nagyobb elmélyülést igénylő produkciók számára. S mégis, a Népház nagy nezőterén ülő közönség jókölzel került a színpadhoz, és ez a játék, a sprodukció érdeme, dicsérete. Krúdy írói világában az álom és a valóság, a múlt és a jelen, az emlékezés és a vízió, az illúzió és kiábrándultság sajátos módon ötvöződik szinte szétvájaszthatatlan. Alakjai is a valóság és az álom határmezsgyéin járnak — olyan különöket teremti, mint a világljáró konzervatív magyar úr: *Alvinczi Eduárd*, a romantikus, ábrándozó *Rezeda Kázmér* — s állandó alakjai: a szépasszonyok, örömlányok, színésznők, hírlapírók, és kupecok. Írásainak nem a történés, a mese a fő erejük, inkább a hangulatok: és az író a lélek tájainak beharangolására, különösen belső világ megismerésére hív, csábít.

Ezért volt nagyon nehéz dolga a Krúdy-művekből játékot komponáló *Gosztonyi Jánosnak*: hiszen egyszerre kellett mesét, akciót, cselekményt színpadra állítani — odavárzsolni a Krúdy-művek hangulatát és a Krúdy-hősöket. Eppen ezért *Gosztonyi János* színpadán a történnel egyenrangú szerepet kaptak a szereplők gondolatait, érzéseit feltáró monológok — sőt a színek, az ízek, a hangulatok is. S az eredmény érdekes és megkapó: közel kerülnek ezekhez az álomból-valóságból, ábránd és kiábrándultságból, apró örömkökből és nagy-nagy boldogtalanságból összeálló emberi sorsokhoz, Krúdy sejtelmességében is feltáruló írói világához.

Gombkötő Gábor

reállításáról

helyreállított épületben 1974-ben nyílt meg az új állandó kiállítás. Mikközben tovább folyt a vár törökori védműveinek, kazamatáinak helyreállítására, ahol a múzeum középkori kőtarat alakít ki. Az Országos Műemléki Felügyelőség, mely az egész terület építészeti helyreállítását irányította, közel 11 millió forintot fordított az itteni munkálatokra.

A helyreállított műemléknek méltó hangulatú kiemelését és keretet biztosít a terület parkosítására. Az eredeti parkosítási terv több mint 7 millió forintot irányzott elő. Mivel azonban ez az összeg nem állt a városi tanács rendelkezésére, szükségessé vált a város társadalmanak mozgósítása a nagyszabású feladat megoldására. Sikerült társadalmi ügvré tenni a helyreállítás befejező munkálatait, ezt bizonyítja például, hogy több mint 20 gazdasági egység szervezett működött közre a romkert kialakításában. A társadalmi segítség tette lehetővé, hogy a